



Bezinning 293: Uw wil geschiede

Matteus 26,14-27,66 = passiezondag A-jaar ¹

Het Woord

Daarop ging een van de twaalf, die met de naam Judas Iskariot, naar de hogepriesters en zei: 'Wat krijg ik van u als ik Hem aan u uitlever?' Ze betaalden hem dertig zilverstukken. Vanaf dat moment zocht hij een gunstige gelegenheid om Hem uit te leveren.

Op de eerste dag van het feest van het Ongedesemde brood kwamen de leerlingen naar Jezus toe en vroegen: 'Waar wilt U dat wij voorbereidingen treffen zodat U het pesachmaal kunt eten?' Hij zei: 'Ga naar de stad en zeg tegen de persoon die jullie bekend is: "De Meester zegt:" "Mijn tijd is nabij, bij jou wil Ik met mijn leerlingen het pesachmaal gebruiken."'" De leerlingen deden wat Jezus hun had opgedragen en bereidden het pesachmaal.

Toen de avond was gevallen lag Hij samen met de twaalf aan voor de maaltijd. Onder het eten zei Hij tegen hen: 'Ik verzeker jullie: een van jullie zal Mij uitleveren.' Dit bedroefde hen zeer en de een na de ander vroegen ze Hem: 'Ik toch niet, Heer?' Hij antwoordde: 'Hij die samen met Mij zijn brood in de kom doopte, die zal Mij uitleveren. De Mensenzoon zal heengaan zoals over Hem geschreven staat, maar wee de mens door wie de Mensenzoon uitgeleverd wordt: het zou beter voor hem zijn als hij nooit geboren was.' Toen zei Judas, die Hem zou uitleveren: 'Ik ben het toch niet, rabbi?' Jezus antwoordde: 'Jij zegt het.'

Toen ze verder aten, nam Jezus een brood, sprak het zegengebed uit, brak het brood en gaf de leerlingen ervan met de woorden: 'Neem, eet, dit is Mijn lichaam.' En Hij nam een beker, sprak het dankgebed uit en gaf hun de beker met de woorden: 'Drink allen hieruit, dit is Mijn bloed, het bloed van het verbond, dat voor velen wordt vergoten tot vergeving van de zonden. Ik zeg jullie: vanaf vandaag zal Ik niet meer van de vrucht van de wijnstok drinken tot de dag komt dat Ik er met jullie opnieuw van zal drinken in het Koninkrijk van Mijn Vader.' Nadat ze de lofzang hadden gezongen, vertrokken ze naar de Olijfberg.

Onderweg zei Jezus tegen hen: 'Jullie zullen Mij deze nacht allemaal afvallen, want er staat geschreven: "Ik zal de herder doden en de schapen van zijn kudde zullen uiteengedreven worden." Maar nadat Ik uit de dood ben opgewekt, zal Ik jullie voorgaan naar Galilea.' Petrus zei daarop tegen Hem: 'Misschien zal iedereen U afvallen, ik nooit' Jezus antwoordde hem: 'Ik verzeker je: deze nacht zul je, nog voor de haan gekraaid heeft, Mij driemaal verloochenen.' Petrus zei: 'Al zou ik met U moeten sterven, verloochenen zal ik U nooit.' Alle andere leerlingen vielen hem daarin bij.

Vervolgens ging Jezus met zijn leerlingen naar een olijfgaard die Getsemane genoemd werd. Hij zei: 'Blijven jullie hier zitten, Ik ga daar bidden.' Hij nam Petrus en de twee zonen van Zebedeus met zich mee. Toen Hij zich bedroefd en angstig voelde worden, zei Hij tegen hen: 'Ik voel me

¹ De verzen 26,14-27,10 (cursief) zijn facultatief.

dodelijk bedroefd; blijf hier met Mij waken.’ Hij liep nog een stukje verder, knielde toen en bad diep voorovergebogen: ‘Vader, als het mogelijk is, laat deze beker dan aan Mij voorbijgaan! Maar laat het niet gebeuren zoals Ik het wil, maar zoals U het wilt.’ Hij liep terug naar de leerlingen en zag dat ze lagen te slapen. Hij zei tegen Petrus: ‘Konden jullie niet eens een uur met Mij waken? Blijf wakker en bid dat jullie niet in beproeving komen; de geest is wel gewillig, maar het lichaam is zwak.’ Voor de tweede maal liep Hij van hen weg en bad: ‘Vader, als het niet mogelijk is dat deze beker aan Mij voorbijgaat zonder dat Ik eruit drink, laat het dan gebeuren zoals U het wilt.’ Toen Hij terugkwam, zal Hij dat ze weer sliepen, want ze waren door vermoeidheid overmand. Hij liet hen achter, liep opnieuw wat verder en bad voor de derde maal, met dezelfde woorden als daarvoor. Daarna voegde Hij zich weer bij de leerlingen en zei: ‘Liggen jullie daar nog steeds te slapen en te rusten? En dat terwijl het ogenblik nabij is waarop de Mensenzoon wordt uitgeleverd aan zondaars. Sta op, laten we gaan; kijk, hij die Mij uitlevert, is al vlakbij.’

Nog voor Hij uitgesproken was, kwam Judas eraan, een van de twaalf, in gezelschap van een grote, met zwaarden en knuppels bewapende bende, die door de hogepriesters en de oudsten van het volk was gestuurd. Met hen had zijn verrader een teken afgesproken. ‘Degene die ik kus,’ had hij gezegd, ‘die is het, die moet je gevangennemen.’ Hij liep recht op Jezus af, zei: ‘Gegroet, Rabbi!’ en kuste Hem. Jezus zei tegen hem: ‘Vriend, ben je daarvoor gekomen?’ Daarop kwam de bende naderbij, ze grepen Jezus vast en namen Hem gevangen. Nu greep een van Jezus’ metgezellen naar zijn zwaard. Hij trok het, haalde uit en sloeg de dienaar van de hogepriester een oor af. Daarop zei Jezus tegen hem: ‘Steek je zwaard terug op zijn plaats. Want wie naar het zwaard grijpt, zal door het zwaard omkomen. Weet je niet dat Ik mijn Vader maar te hulp hoef te roepen en dat Hij Mij dan onmiddellijk meer dan twaalf legioenen engelen ter beschikking zou stellen? Maar hoe zouden dan de schriften in vervulling gaan, waar staat dat het zo moet gebeuren?’ Toen zei Jezus tegen de omstanders: ‘Met zwaarden en knuppels bent u uitgetrokken om Mij te arresteren, alsof Ik een misdadiger ben! Dagelijks was Ik in de tempel om onderricht te geven en toen hebt u Me niet gevangengenomen. Maar dit alles gebeurt opdat de geschriften van de profeten in vervulling gaan.’ Daarop lieten alle leerlingen Hem in de steek en vluchtten weg.

Zij die Jezus gevangengenomen hadden, leidden Hem voor aan Kajafas, de hogepriester bij wie de schriftgeleerden en de oudsten bijeengekomen waren. Petrus volgde Hem op een afstand tot op de binnenplaats van het paleis van de hogepriester. Daar ging hij tussen de knechten zitten om te zien hoe het zou aflopen. De hogepriesters en het hele Sanhedrin probeerden een valse getuigenverklaring tegen Jezus te laten afleggen op grond waarvan ze Hem ter dood zouden kunnen veroordelen, maar ze vonden er geen, hoewel zich vele valse getuigen meldden. Ten slotte meldden er zich twee die zeiden: ‘Die man heeft gezegd: “Ik kan de tempel van God afbreken en in drie dagen weer opbouwen.”’ De hogepriester stond op en vroeg Hem: ‘Waarom antwoordt U niet? U hoort toch wat deze getuigen zeggen?’ Maar Jezus bleef zwijgen. De hogepriester zei: ‘Ik bezweer U bij de levende God, zeg ons of U de Messias bent, de Zoon van God.’ Jezus antwoordde: ‘U zegt het. Maar Ik zeg tegen u allen hier: vanaf nu zult u de Mensenzoon zien zitten aan de rechterhand van de Machtige en Hem zien komen op de wolken van de hemel.’ Hierop scheurde de hogepriester zijn kleren en hij riep uit: ‘Hij heeft God gelasterd! Waarvoor hebben we nog getuigen nodig? Nu hebt u met eigen oren gehoord hoe Hij God lastert. Wat denkt u?’ Ze antwoordden: ‘Hij is schuldig en verdient de doodstraf!’ Daarop spuwden ze Hem in het gezicht en sloegen Hem. Anderen stompten Hem en zeiden: ‘Profeteer dan maar eens voor ons, Messias, wie is het die Je geslagen heeft?’

Petrus zat buiten, op de binnenplaats. Er kwam een dienstmeisje naar hem toe, dat zei: ‘Jij hoorde ook bij die Jezus uit Galilea!’ Maar hij ontkende dat met klem, zodat allen het konden horen: ‘Ik weet niet waar je het over hebt.’ Toen hij wilde weggaan naar het poortgebouw, zag een ander meisje hem. Ze zei tegen de omstanders: ‘Die man hoorde bij Jezus van Nazaret!’ En opnieuw ontkende hij en zwoer: ‘Echt, ik ken de Man niet!’ Even later kwamen de omstanders naar Petrus

toe, ze zeiden: 'Jij bent wel degelijk een van hen, trouwens, je accent verraadt je.' Daarop begon hij te vloeken en hij bezwoer hun: 'Ik ken die Man niet!' En meteen kraaide er een haan. Toen herinnerde Petrus zich wat Jezus gezegd had: 'Voordat er een haan gekraaid heeft, zul je Mij driemaal verloochenen.' Hij ging naar buiten en huilde bitter.

De volgende ochtend vroeg namen alle hogepriesters met de oudsten van het volk het besluit Jezus ter dood te brengen. Nadat ze Hem geboeid hadden, leidden ze Hem weg en leverden Hem over aan Pilatus, de prefect. Toen Judas, die Hem had uitgeleverd, zag dat Jezus ter dood veroordeeld was, kreeg hij berouw. Hij bracht de dertig zilverstukken naar de hogepriesters en oudsten terug en zei: 'Ik heb een zonde begaan door een onschuldige uit te leveren.' Maar zij zeiden: 'Wat gaat ons dat aan? Zie dat zelf maar op te lossen!' Toen smeed hij de zilverstukken de tempel in, vluchtte weg en verhing zich. De hogepriesters verzamelden de zilverstukken en zeiden tegen elkaar: 'We mogen ze niet bij de tempelschat voegen, aangezien het bloedgeld is.' Na ampel beraad kochten ze er de akker van de pottenbakker mee, die dan als begraafplaats voor vreemdelingen kon dienen. Daarom heet die akker tot op de dag van vandaag de Bloedakker. Zo ging in vervulling wat gezegd is door de profeet Jeremia: 'En ze verzamelden de dertig zilverstukken, het bedrag waarop hij geschat was en dat ze hadden bepaald met de zonen van Israël, en ze betaalden er de akker van de pottenbakker mee, zoals de Heer mij had opgedragen.'

Toen Jezus voor de prefect stond, stelde deze Hem de vraag: 'Bent U de Koning van de Joden?' Jezus zei: 'U zegt het.' Maar op de beschuldigingen die de hogepriesters en oudsten tegen Hem inbrachten, antwoordde Hij niet een keer. Daarop zei Pilatus tegen Hem: 'Hooft U niet wat deze getuigen allemaal tegen U inbrengen?' Hij gaf op geen enkele beschuldiging enig weerwoord, wat de prefect zeer verwonderde.

Nu had de prefect de gewoonte om op elk pesachfeest een gevangene vrij te laten en die door het volk te laten kiezen. Er zat toen een beruchte gevangene vast, die Jezus Barabbas genoemd werd. En dus vroeg Pilatus hun, toen ze daar waren samengestroomd: 'Wie wilt u dat ik vrijlaat, Jezus Barabas of Jezus die de Messias wordt genoemd?' Hij wist namelijk dat ze Hem uit afgunst hadden uitgeleverd. Terwijl hij op de rechterstoel zat, werd hem een boodschap van zijn vrouw gebracht: 'Laat je niet in met die rechtvaardige! Om Hem heb ik namelijk vannacht in een droom veel moeten doorstaan.' Ondertussen haalden de hogepriesters en de oudsten het volk over: ze moesten om Barabbas vragen en Jezus laten doden. Weer nam de prefect het woord en hij vroeg opnieuw: 'Wie van de twee wilt u dat ik vrijlaat?' 'Barabbas!' riepen ze. Pilatus vroeg hun: 'Wat moet ik dan doen met Jezus die de Messias wordt genoemd?' Allen antwoordden: 'Aan het kruis met Hem!' Hij vroeg: 'Wat heeft Hij dan misdaan?' Maar ze schreeuwden alleen maar harder: 'Aan het kruis met Hem!' Toen Pilatus inzag dat zijn tussenkomst nergens toe leidde, dat het er integendeel naar uitzag dat men in opstand zou komen, liet hij water brengen, waste ten overstaan van de menigte zijn handen en zei: 'Ik ben onschuldig aan de dood van deze man. Zie het zelf maar op te lossen.' En heel het volk antwoordde: 'Laat zijn bloed ons dan maar worden aangerekend en onze kinderen!' Daarop liet Pilatus Barabbas vrij, maar Jezus leverde hij uit om gekruisigd te worden, nadat hij Hem eerst nog had laten geselen.

De soldaten van de prefect namen Jezus mee naar het pretorium en verzamelden de hele cohort om Hem heen. Ze kleedden Hem uit en deden Hem een scharlakenrode mantel om, ze vlochten een kroon van doornakken en zetten die op zijn hoofd. Ze gaven Hem een rietstok in zijn rechterhand en vielen voor Hem op de knieën. Spottend zeiden ze: 'Gegroet, Koning van de Joden,' en ze spuwden op Hem, paktten Hem de rietstok weer af en sloegen Hem tegen het hoofd. Nadat ze Hem zo hadden bespot, trokken ze Hem de mantel uit, deden Hem zijn kleren weer aan en leidden Hem weg om Hem te kruisigen.

Bij het verlaten van het pretorium troffen ze een man uit Cyrene die Simon heette, en hem dwongen ze het kruis te dragen. Zo kwamen ze bij de plek die Golgota genoemd wordt, wat 'Schedelplaats' betekent. Ze gaven Jezus met gal vermengde wijn, maar toen Hij die geproefd had, weigerde Hij ervan te drinken. Nadat ze Hem gekruisigd hadden, verdeelden ze zijn kleren onder elkaar door erom te dobbelen en ze bleven daar zitten om Hem te bewaken. Boven zijn hoofd bevestigden ze de aanklacht, die luidde: 'Dit is Jezus, de Koning van de Joden.' Daarna werden er naast Hem twee misdadigers gekruisigd, de een rechts van Hem, de ander links. De voorbijgangers keken hoofdschuddend toe en dreven de spot met Hem: 'Jij was toch de man die de tempel kon afbreken en in drie dagen weer opbouwen? Als Je de Zoon van God bent, red Jezelf dan maar en kom van dat kruis af!' Ook de hogepriesters, de schriftgeleerden en de oudsten maakten zulke spottende opmerkingen: 'Anderen heeft Hij gered, maar zichzelf redden kan Hij niet. Hij is toch Koning van Israël, laat Hij dan nu van het kruis afkomen, dan zullen we in Hem geloven. Hij heeft zijn vertrouwen in God gesteld, laat die Hem nu dan redden, als Hij Hem tenminste goedgezind is. Hij heeft immers gezegd: "Ik ben de Zoon van God."' Precies zo beschimpten Hem de misdadigers die samen met Hem gekruisigd waren.

Rond het middaguur viel er duisternis over het hele land, die drie uur aanhield. Aan het einde daarvan, in het negende uur, gaf Jezus een schreeuw en riep luid: 'Eli, Eli, lema sabachtani?' Dat wil zeggen: 'Mijn God, mijn God, waarom hebt U Mij verlaten?' Toen de omstanders dat hoorden, zeiden enkelen van hen: 'Hij roept om Elia!' Meteen kwam er uit hun midden iemand toegesneld die een spons pakte en in zure wijn doopte. Hij stak de spons op een stok en probeerde Hem te laten drinken. De anderen zeiden: 'Niet doen, laten we eens kijken of Elia Hem komt redden.' Nog eens schreeuwde Jezus het uit, toen gaf Hij de geest. Op dat moment scheurde in de tempel het voorhangsel van boven tot onder in tweeën en de aarde beefde en de rotsen spleten. De graven werden geopend en de lichamen van veel gestorven heiligen werden tot leven gewekt; na Jezus' opstanding kwamen ze uit de graven, gingen de heilige stad binnen en maakten zich bekend aan een groot aantal mensen. Toen de centurio en degenen die met hem Jezus bewaakten de aardbeving voelden en merkten wat er gebeurde, werden ze door een hevige angst overvallen en zeiden: 'Hij was werkelijk Gods Zoon.'

Vele vrouwen, die Jezus vanuit Galilea gevolgd waren, om voor Hem te zorgen, stonden van een afstand toe te kijken. Onder hen bevonden zich Maria uit Magdala, Maria de moeder van Jakobus en Josef, en de moeder van de zonen van Zebedeus.

Toen de avond gevallen was, arriveerde er een rijke man die uit Arimatea afkomstig was. Hij heette Josef en was ook een leerling van Jezus geworden. Hij meldde zich bij Pilatus en vroeg hem om het lichaam van Jezus. Hierop gaf Pilatus bevel het aan hem af te staan. Jozef nam het lichaam mee, wikkelde het in zuiver linnen en legde het in het nieuwe rotsgraf dat hij voor zichzelf had laten uithouwen. Toen rolde hij een grote steen voor de ingang van het graf en vertrok. Maria uit Magdala en de andere Maria bleven achter, ze waren tegenover het graf gaan zitten.

De volgende dag, dus na de voorbereidingsdag, gingen de hogepriesters en de Farizeeën samen naar Pilatus. Ze zeiden tegen hem: 'Heer, het schoot ons te binnen dat die bedrieger, toen Hij nog leefde, gezegd heeft: "Na drie dagen zal Ik uit de dood opstaan." Geeft u alstublieft bevel om het graf tot de derde dag te bewaken, anders komen zijn leerlingen Hem heimelijk weghalen en zullen ze tegen het volk zeggen: "Hij is opgestaan uit de dood." En die laatste leugen zal nog erger zijn dan de eerste.' Pilatus antwoordde: 'U kunt bewaking krijgen. Ga nu en regel het zo goed als u kunt.' Ze gingen erheen en beveiligden het graf door het te verzegelen en er bewakers voor te zetten.

Een woord bij het Woord

De scène in Getsemane geeft de essentie van Jezus' spiritualiteit van zijn leven, lijden en dood. Tot tweemaal toe zegt Hij dat niet zijn wil, maar Gods wil moet geschieden. Hiermee spreekt Jezus geheel voor zichzelf de kern van de bergrede uit, te vinden in het midden van het centrale stuk ervan, namelijk het Onzevader. 'Uw wil geschiede' moet Jezus zeer vaak gebeden, aan zijn leerlingen geleerd en aan velen onderricht hebben. Nu is Hij trouw aan die overgave aan God tot het laatste moment toe. Jezus kent Psalm 22: Hij is dat gebed geworden. Op het einde van zijn leven roept Hij de eerste zin van die Psalm: 'God, mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?' Daarin schreeuwt Hij alle ellende van de mens uit, die lijdt onder vreselijke omstandigheden, ook onder onrecht. En toch is er hoop in Jezus: 'Van U komt mijn lofzang in de kring van het volk, mijn geloften los ik in bij wie U vrezet.' (Psalm 22,26). Die overgave was al aanwezig in Jezus' gebed in de Hof van Olijven: Hij bidt met het gelaat tegen de grond, teken van onvoorwaardelijke overgave aan God en zijn wil.

Zijn naaste omgeving verraadt Hem met titels. Judas noemt Hem tweemaal Rabbi, en niet Heer. Petrus doet het nog slechter door Jezus 'deze man' te noemen. Hoeveel maal hebben wij Jezus verraden door over Hem te zwijgen, waar we beter hadden getuigd? Door met twijfel over Hem te spreken, waar overtuiging op zijn plaats was geweest? Door zoveel andere wijzen van tekort aan liefde voor de Vader, Christus en de Geest en tekort aan liefde voor de ander?

In deze twee hoofdstukken gebruikt Matteus vijftien maal het woord 'overleveren'. Judas levert Jezus over aan de hogepriesters en oudsten, kortom aan het Sanhedrin. Het Sanhedrin levert Jezus over aan Pilatus. Pilatus levert Hem over aan het volk en de soldaten. Uiteindelijk wordt Jezus overgeleverd aan de dood. Dat de dood het laatste woord heeft, wordt gesymboliseerd door de steen en later door de zegels, alsof de dood mensen nodig heeft om zijn prooi gevangen te houden.

Er zijn drie partijen rond Jezus, die hoop uitstralen. Petrus komt tot berouw. Zijn tranen vormen de openheid om Jezus' vergiffenis te ontvangen en een nieuwe start te nemen. Simon van Cyrene vertegenwoordigt alle christenen, die vanaf dat moment Jezus' kruis helpen dragen. Het zijn er velen, vaak ongekend en stil. En vooral de vrouwen zijn hoopgevend. Ze kijken toe, zij het van op een afstand. Het zijn deze vrouwen die op de 'de eerste dag van de week' het eerst naar het graf komen. Zij zullen het blijde nieuws over de verrijzenis het eerst mogen vernemen.

Het Woord in mijn leven

Kom ik er in mijn diepste ellende toe de woorden 'Uw wil geschiede' met volle overgave te bidden? Bid ik die woorden met vertrouwen en hoop? Welke woorden zijn mij eigen om mensen neer te halen? In welke situaties durf ik niet of te weinig van Jezus als de Zoon van God getuigen? Welke mens(en) lever ik over aan de hardheid van anderen? Op welke manier beteken ik hoop voor de toekomst van de Kerk, voor het Woord van God, voor Jezus Christus?

Bidden met het Woord

Heer Jezus Christus,
Zoon van God,
in Uw diepste ellende
hebt U met grote overgave
en vol vertrouwen gebeden:
'Uw wil geschiede.'
Uw overgave aan de Vader
was totaal, zonder voorwaarde.
In onze tijd blijft Gij lijden
in elke mens die verraden wordt,
elke mens die opgeofferd wordt,
elke mens die wegwijnt
onder geweld en verraad.
Maak van mij een Simon van Cyrene,
een mens die bij U blijft waken,
een mens die hoop is
en in wie de verrijzenis doorbreekt. Amen.

© Eric Haelvoet 2014